

کد اختصاصی: ۷۱۸۹۳-۱-۹۹۲۰۱

International Conference on The Second Phase of the Islamic Revolution : دومین همایش بین المللی گام دوم انقلاب اسلامی :

The School of Martyr Soleimani ;

مکتب شهید سلیمانی

A Model for Training Jihadi Civilization-Making Managers

الگوی تربیت مدیران جهادی تمدن ساز

International Conference on The School of Martyr Soleimani (ICSMS 2021)

The training indicators of jihadi managers in the will of Shahid Soleimani and the statement of the second step of the revolution.

M Allahnia *

Abstract

among the scientific works of an author, the last works are more important in terms of having the latest changes in thought. this realization finds greater expression in the late works, in order to be brief and keywords of the will of the will, as the last formal document. the exploration of the training indicators of jihadi managers, in the strongest document (will) one of the best jihadi managers, who has made the supreme commander, will show the importance of the board of directors and human capital contributing to the second step of the revolution. the introduction of these practical indices on the standards of training of the jihadi managers therein in the declaration of the second step will lead to a combination of integration in elements of "piety,

Revolutionary, knowledge, social norms". in this study, in terms of coding and content analysis, training indicators of jihadi managers, expressed in the will of martyr Qasem Soleimani will and the declaration of the second stage of revolution, some aspects of Circuit Province with Soldier and society.

Keywords: Faculty of Education, Jihadi leaders, The will of the Qasem Soleimani, Declaration of the Second Round of the Revolution

* assistant professor at the Department of Shahid Mahallati College, Qom, Iran.

شاخص‌های تربیت مدیران جهادی در وصیت‌نامه شهید سلیمانی و بیانیه گام دوم انقلاب

محمد الله نیا سماکوش *

چکیده

در میان آثار علمی یک مؤلف، آخرین آثار، به لحاظ دارا بودن آخرین تغییرات اندیشه‌ای، اهمیت بیشتری دارند. این ثبوت اندیشه در آثار مؤخر، به جهت موجز بودن و کلیدی بودن ادبیات «وصیت‌نامه»، به عنوان آخرین نوشتار رسمی، تجلی بیشتری می‌یابد. کاوش شاخص‌های تربیت مدیران جهادی، در استوارترین نوشتار (وصیت‌نامه) یکی از زنده‌ترین مدیران جهادی، که به فرموده مقام معظم فرماندهی کل قوا حفظه‌الله تعالی خود یک مکتب است، عیار مدیران و سرمایه‌های انسانی نقش آفرین در گام دوم انقلاب را بیش از پیش هویدا خواهد نمود. عرضه این شاخص‌های عملی به معیارهای تربیت مدیران جهادی مرتسم در بیانیه گام دوم، منجر به تولید الگویی تلفیقی در مؤلفه‌های «تدین، انقلابی‌گری، دانش، معیارهای اجتماعی» خواهد شد. در این پژوهش با روش کدگذاری و تحلیل محتوا، شاخص‌های تربیت مدیران جهادی، متجلی در وصیت‌نامه شهید سعید حاج قاسم سلیمانی و بیانیه گام دوم انقلاب، تطبیق شده و ضمن اثبات برآمدن مکتب حاج قاسم از مکتب امامین انقلاب اسلامی، برخی زوایای ارتباط ولایت‌مدارانه سرباز با امام و ولی جامعه، که اغلب در بیان امامان حق، بازتاب نمی‌یابد، اما برای تربیت مدیران جهادی الزامی است، آشکار شده است.

کلیدواژه‌ها: شاخص‌های تربیت، مدیران جهادی، وصیت‌نامه حاج قاسم، بیانیه گام دوم انقلاب

مقدمه

چله دوم انقلاب، با رویدادهایی عظیم تر، جریان سازتر و سرنوشت سازتر از چله اول انقلاب، آغاز شد. بیانیه گام دوم انقلاب، ترسیمی نظری و همه جانبه از پیشینه، وضع موجود، وضع مطلوب و طرح گذار برای انقلاب است که باید عملیاتی شود و یکی از الزامات تحقق این بیانیه حکیمانه، تربیت عناصر و سرمایه های انسانی راهبردی و کارآمد است که به اختصار از آنها به مدیران جهادی یاد می شود. شاخص های تربیت این مدیران جهادی در تراز بیانیه فوق، ذیل ابعاد و مؤلفه های زیر، قابل جای گذاری است^۱:

أ) ویژگی های فردی

۱) دین مداری

۱. باورهای دینی

۲. عمل دینی

۲) انقلابی گری

۱. باورهای انقلابی

۲. عمل انقلابی

۳) دانش

۱. دانش عمومی

۲. دانش تخصصی

ب) معیارهای اجرایی (صلاحیت حرفه ای)

۱) الزامات

۲) سوابق

۳) برنامه های کاری آینده

ت) معیارهای اجتماعی

۱) تعاملات داخل کشور

۲) فضای بین المللی

۱ - «معیارهای شایسته گزینی در نظام مردم سالاری دینی، با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب»، محمد الله نیا سماکوش، اولین

همایش بین المللی گام دوم انقلاب، دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام، بهمن ۱۳۹۸.

بی تردید یکی از تأثیرگذارترین حوادث چله دوم انقلاب، شهادت حاج قاسم سلیمانی و مبدل شدن ایشان به الگویی برتر و جریان‌ساز برای تربیت مدیران جهادی است. یکی از آینه‌های بی‌زنگاری که تابنده این شخصیت، بلکه مکتب است، وصیت‌نامه خودنگاشت ایشان است که به جهت واجد بودن مهم‌ترین، کامل‌ترین، موجزترین، رسمی‌ترین و استوارترین فراها، بی‌رقیب است. در تحلیل شخصیت حاج قاسم، خالص‌ترین و بی‌شائبه‌ترین دیدگاه، نگاه خود ایشان است؛ به ویژه آن‌که بی‌پرده‌ترین سخنان، بدون کمترین ملاحظه‌ای مرقوم می‌شود و طیف‌های مختلف مورد خطاب ایشان قرار می‌گیرند. از این رو استخراج شاخص‌هایی که به صراحت یا به مضمون، ویژگی‌های یک مدیر جهادی موفق را بیان نماید، قابل عرضه به ابعاد تربیت مدیران جهادی تراز بیانیه گام دوم انقلاب بوده و می‌تواند به تولید الگویی نظری- عملی (تلفیقی) کمک نماید. در این نوشتار، به بیانیه گام دوم انقلاب، به مثابه یک رهنامه نظری راهبردی و به وصیت‌نامه شهید سلیمانی، به عنوان یک نسخه عملی تجویزی توجه شده و ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های تربیت مدیر جهادی تراز انقلاب، پس از استخراج از بیانیه، با وصیت‌نامه مقابله شده است تا تجلیات و میزان انطباق آن، کاوش گردد.

تدین و دین‌مداری

اولین بُعد بنیادین در اخذ شاخص‌ها، تدین و دین‌مداری یک مدیر جهادی است. این عنوان ذیل دو مؤلفه اصلی «باور دینی» و «عمل دینی» قابل بررسی است. به این شکل، ریشه‌ای‌ترین شاخص‌های تربیت مدیران جهادی، «میزان باورمندی به آموزه‌های دین اسلام در عقیده و باور» و «میزان عمل به این آموزه‌ها در گستره خصلت‌ها و اعمال» است. در وصیت‌نامه شهید سلیمانی، تدین و دین‌مداری هم در خصوص باورهای دینی و هم در مورد عمل دینی، به کرات مورد توجه قرار گرفته و هم نسبت به سایر مطالب مقدم شده و هم در پهنه واژگان استخدامی، رسوخ یافته است.

عبارت‌های ابتدایی وصیت‌نامه که با «شهادت می‌دهم...» شروع شده و یا عبارت‌هایی که با «... حق است» خاتمه یافته، گواه باورمندی به اعتقادات دینی، اقرار یا شهادت کامل به آنها و نیز بیان‌کننده اصالت آنها می‌باشد. از دیگر گواهان اعتقاد راسخ به تدین در وصیت‌نامه شهید سلیمانی، فرازهایی ناظر به «نگریستن به خلقت در خُرد و کلان به عنوان نظام اصلح، حکمت الهی، ارزش

جهاد، تقدس و اثرگذاری محوری اهل بیت علیهم السلام به ویژه حضرت صدیقه اطهر سلام الله علیها، حقانیت مذهب تشیع، امید صرف به عفو و کرم الهی به عنوان تنها راه نجات، توحید افعالی ناب، صدق وعده الهی، ترس از عذاب الهی، درخواست انصاف به صفات الهی، شهادت طلبی، متهم کردن نفس و شکایت از آن و ابراز عجز از مهار آن، ضرورت امامت در جامعه اسلامی، مشروعیت شرعی و فقهی ولایت فقیه از سوی معصوم علیه السلام، ظرفیت اسلام برای آرمان خواهی و فداکاری، دست برتر ایمان نسبت به بزرگترین قدرت های مادی، تکریم شهید و شهادت به جهت اتصال به دریای واسعة خداوند، مقدس بودن دفاع، مشروعیت نیروهای مسلح به دلیل انتساب به ولی فقیه، ترجیح رنگ (صبغه) خدا بر هر رنگی، اعتقاد حقیقی به جمهوری اسلامی و مبنای آن (اخلاق، ارزش ها تا مسؤولیت ها در قبال ملت و اسلام)، عبادت دانستن احترام و خدمت به مردم و ... می- باشد.

توجه شهید سلیمانی به مفاهیمی چون «رضایت به تقدیر الهی، شکر مستمر به درگاه الهی در برابر نعمت ها و هدایت ها، تقرب به خداوند متعال با جان فشانی در راه اهل بیت علیهم السلام و اولیای او، افتخار نمودن به هم گامی با مجاهدین و شهدای راه حق، اشک بر اهل بیت علیهم السلام به عنوان نعمت عظمی، معنویت، تکریم پدر و مادر، توجه به فقر مادی و ذاتی بنده و غنی بودن حق تعالی، افتخار به تدبیر، افتخار به عشق اهل بیت علیهم السلام، تمجید از مسیر پاکی، استمرا در دعا و طلب حاجت، درخواست حشر با اولیاء الهی، استمرار و اصرار در طلب عفو و توبه، تنها به فضل و کرامت الهی نظر داشتن، دفاع از مظلوم، یتیم و محصور در چنگ ظالم، ابراز عجز، ارزش جهاد، احساس در محضر الهی بودن، توحید عملی ناب، سعی دائم در خوف و رجاء، دفاع از دین، عمل همه جانبه به تکلیف، حفظ حرمت حریم ها، کاربست جوارح در عبودیت مطلق الهی، طلب فنا و تلاش برای آن، تلاش برای جلب محبت الهی، توسل به اهل بیت علیهم السلام و اولیای الهی پاسداشت مناسبت ها (محرم، صفر، فاطمیه)، بزرگداشت شهدا به عنوان محور عزت و کرامت، تلاش برای شاد کردن قلب ملت و مسلمان ها، حمایت از انقلاب و جمهوری اسلامی برای حمایت از اسلام، توجه به خانواده شهدا، انس با نام و یاد شهدا، درخواست حلالیت، التزام عملی به ولایت فقیه (شنیدن نصیحت، عمل با جان و دل به توصیه و تذکرات، تلقی طیب حقیقی شرعی و علمی)، مقابله با فساد و دوری از فساد و تجملات، خدمت گزار واقعی مردم و توسعه گر ارزش ها و ...» که با عبارت های مختلف در متن وصیت نامه، نمود یافته، گواهی بر التزام عملی آن شهید سعید، به باورمندی عملی در اعتقاد اصیل به آموزه های اسلامی است.

با این وصف، آنچه لازم است در بدو، خاتمه و محتوای بنیان های اشراپ شده در تربیت

مدیران جهادی مورد توجه قرار گیرد، شاخص‌های «میزان باورمندی» و «میزان التزام عملی» به آموزه‌های دینی بوده و هر یک از مصادیق فوق از وصیت‌نامه، می‌تواند سنجه‌ای برای سنجش این موازین، به دست دهد. از این لحاظ هم بیانیه و هم وصیت‌نامه، مطابقت کاملی با یکدیگر دارند؛ هر چند در مصادیق و سنجه‌ها، قبض و بسط وجود دارد.

انقلابی‌گری

مؤلفه دوم از بُعد «ویژگی‌های فردی» مدیران جهادی که در بیانیه گام دوم انقلاب، مایه تربیت آنها قرار می‌گیرد، «انقلابی‌گری» است. هر چند بن‌مایه اصلی این مؤلفه، تدبیر و دین‌مداری است، اما وجود شاخص‌های خاص، این حوزه را متمایز می‌نماید. انقلابی‌گری مبتنی بر اصول و باورهایی است که بر آن اساس، عمل انقلابی شکل می‌گیرد. از این روی، هر یک از این محورها، شاخص‌های متناسبی را به دست می‌دهند. در متن وصیت‌نامه شهید سلیمانی نیز، کلیدواژه‌ها و فرازهای متعددی به باور و عمل انقلابی اشاره دارند.

«موقعیت‌شناسی (در عالم خلقت، فضای دینی و تاریخی، اوضاع سیاسی و ...)، امام‌شناسی (حضرت امام^{ره}، مقام معظم رهبری و نسبت آنها با اهل‌بیت علیهم‌السلام)، حجیت انطباق باور و عمل در نسبت با امام، شناخت اقتضائات زمان (تطبیق اوضاع کنونی با صدر اسلام)، شناخت نیاز انقلاب، تأکید بر صلاحیت و حقانیت امامین انقلاب، عاریه دادن سر به خداوند در راه جهاد، معامله جان (جهاد در راه خدا)، مرکزی جمهوری اسلامی برای اسلام و تشیع، ایران را قرارگاه حسین بن علی علیه‌السلام دانستن، لزوم حفظ انقلاب برای حفظ سایر حرم‌ها، نیازمند بودن پیوسته جهان به رهبری، حجیت رهبری منصوب شرعی و فقهی معصوم، دشمن‌شناسی تطبیقی با صدر اسلام، سربلندی جمهوری اسلامی، مهم نبودن نگاه دشمن به ما (اتهام‌ها)، پشتوانه متقابل بودن اسلام و ایران، آرزوی ولایی ماندن مردم، تداعی اسلام در انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی در روزگار ما، غضب نبی مکرم اسلام و شهدای این راه نسبت به تضعیف دین و انقلاب، روشن بودن (مطول و مفصل نبودن) اصول، توجه به ولی فقیه به عنوان طیب حقیقی شرعی و عملی، کسب عزت، عظمت و قدرت کشور با اسلام و شهدا، اعتقاد حقیقی به جمهوری اسلامی و مبانی آن (اخلاق، ارزش‌ها تا مسؤولیت‌ها در قبال ملت و اسلام)، مسئولین به عنوان پدران جامعه، ولایت اساس بقای نیروهای مسلح و شرط خلل‌ناپذیر، شناخت تفاوت این دوره نسبت به سایر دوره‌ها، دوست داشتن امام^{ره}، اعتقاد به راه امام^{ره} (مبارزه با آمریکا و حمایت از جمهوری اسلامی و مسلمانان تحت ستم استکبار تحت پرچم ولایت فقیه) و ...» در عین اشراف از مبانی دینی، مقوم معرفتی انقلابی‌گری در

متن وصیت نام شهید سلیمانی هستند.

مفاهیمی چون «سربازی در رکاب امام راحل»، تلاش برای اقتدار انقلاب از طریق اقتدار امام، ابراز نگرانی از مظلومیت مقام معظم رهبری مدظله‌العالی، تکریم مجاهدین و شهدا، جان بر کفی، لزوم تبعیت (شرعی و عقلی) از ولی فقیه، لزوم مراقبت از اصول به ویژه ولی فقیه خصوصاً مقام معظم رهبری مدظله‌العالی، لزوم حفظ حرمت ولی فقیه برای حفظ حرمت مقدّسات، مذمت دشمنان و شماتت و فشار آنها، لزوم اتحاد و پرهیز از تفرقه، عدم اختلاف در اصول، تکریم شهدا و خانواده‌های آنان، دفاع همه‌جانبه نیروهای مسلح (از خانه، ملت، نوامیس، ارض)، لزوم منشأ عزت بودن نیروهای مسلح، لزوم قلعه و پناهگاه بودن نیروهای مسلح برای مستضعفین و مردم و زینت بودن آنها، فداکاری برای انقلاب (دفاع مقدس و ...)، مردمی بودن، نذر کردن وجود خود برای ملت ایران، اولیت توجه به انسانیت، عاطفه‌ها و فطرت‌ها بر رنگ‌های سیاسی، لزوم هوشمندی، ترجیح رنگ خدا (اسلام، جمهوری اسلامی، مقدّسات، ولایت فقیه) بر هر رنگی، تأسی به شهدا و جلوه‌گر کردن شهید در خود (معنویت، صلابت و خصوصیت)، رنج از کشمکش‌های سیاسی و فراموشی خدا، قرآن و ارزش‌ها و فدا کردن آنها، پرهیز از تضعیف دین و انقلاب در عمل و کلام، لزوم تفکیک مرزها، توافق و بیان صریح حول اصول شرط با هم بودن، اعتقاد حقیقی و عملی به ولایت فقیه (شنیدن نصیحت، عمل به توصیه و تذکرات با جان و دل)، به دوش گرفتن باری در کشور، به کارگیری افراد پاک‌دست و معتقد خدمت‌گزار به ملت، مقابله با فساد و دوری از فساد و تجملات به عنوان یک شیوه، عبادت دانستن احترام به مردم و خدمت به آنان در دوره حکومت و حاکمیت در هر مسؤولیتی، خدمت‌گزار واقعی و توسعه‌گر ارزش‌ها بودن، مسؤولیت تربیت و حراست از جامعه برای مسؤولین، عدم توجه به احساسات و جلب برخی آراء احساسی زودگذر، عدم حمایت از اخلاقیاتی که طلاق و فساد در جامعه توسعه دهد و خانواده‌ها را از هم بپاشاند، لحاظ حکومت‌ها به عنوان عامل اصلی استحکام یا از هم پاشیدن خانواده‌ها، عمل به اصول، در مسیر رهبر و انقلاب و جمهوری اسلامی بودن، رقابت صحیح، انتخاب اصلح پاسدار بودن همه نیروهای نظامی، ملاک قرار دادن شجاعت و قدرت اداره بحران برای انتخاب فرماندهان، شناخت به موقع از دشمن و اهداف و سیاست‌ها او، اخذ تصمیم به موقع و عمل به موقع، دیده‌بانی برای همه طیف‌ها، حمایت بدون هر گونه ملاحظه از انقلاب جمهوری اسلامی و ولی فقیه، روشنگری برای جلوگیری از سعی خناسان برای کشاندن مراجع و علما مؤثر در جامعه به حق به جانبی، سکوت و ملاحظه، حمایت جدی از میراث امام^{ره} (جمهوری اسلامی، ارزش‌ها و ولایت فقیه)، تلاش برای کمک علماء و مراجع به مقام معظم رهبری مدظله‌العالی از طریق بیان، دیدار، حمایت برای جهت دادن جامعه، مقابله با

سعی استکبار در الحادگری محض و انحراف عمیق غیرقابل برگشت، ثبت فعالیت‌های مثبت به نام دیگران و آشکار کردن آنها، تلاش برای جبران زحمات دیگران و ... نشان‌دهنده عمق عمل انقلابی شهید سلیمانی است که در متن وصیت‌نامه ایشان، ظهور یافته است.

با این توضیح، هر چند برخی عناوین، هم‌پوشانی محتوایی با مصادیق تدبیر و دین‌مداری دارند، دو شاخص «میزان باور انقلابی» و «میزان عمل انقلابی» که هم در متن بیانیه گام دوم و هم در متن وصیت‌نامه مورد تأکید هستند، می‌تواند در تربیت مدیران جهادی، ملاک قرار گرفته و مصادیق ذکر شده از وصیت‌نامه، به عنوان شاخص‌های خرد و یا سنجه‌های این شاخص‌ها قرار بگیرند.

دانش

مقصود از دانش، به عنوان بُعدی از ابعاد تربیت مدیران جهادی، دو حوزه دانش عمومی و تخصصی است. طبیعی است که به جهت ماهیت «وصیت‌نامه» و نیز حیطه‌بندی، دانش تخصصی شهید سلیمانی در متن مورد پژوهش، قابل رهگیری نیست؛ گرچه اعتراف دوست و دشمن به زبندگی و نخبگی ایشان در این خصوص، کفایت از ارائه هر گونه استنادی می‌نماید. با این حال، ادبیات خاص به کار رفته در متن وصیت‌نامه حاکی از دانش عمومی راقی آن شهید سعید می‌نماید. آنچه ذیل عناوین «باور دینی» و «باور انقلابی» بیان شد، گویای آن است که این معارف مستحکم، خالص و منطبق بر رهنامه بیانیه گام دوم انقلاب، الزاماً از سرچشمه معرفتی نابی توشه گرفته و بر بنیان‌های قابل اتکایی بنا شده است. در سایر بخش‌ها، استفاده از تاریخ به نحو تحلیلی و تطبیقی، گزاره‌های برگرفته از ادبیات معنوی و عرفانی، مضامین آیات و روایات، مضامین ادعیه و مناجات، دیده‌بانی و موقعیت‌شناسی، آسیب‌شناسی فضاها، مختلف اجتماعی، استدلال‌ها در خصوص اندیشه قویم ولایت فقیه، خدمات متقابل اسلام و ایران، تحلیل انقلاب (شکل‌گیری، ارکان، آسیب‌ها)، بصیرت سیاسی، و ... گواه آگاهی بالنده از دانشی است که یک مدیر جهادی تراز انقلاب باید نصابی از آن را داشته باشد؛ از این رو در تربیت چنین مدیرانی، دانش عمومی و تخصصی، با توجه به مصادیق ذکر شده از وصیت‌نامه، قابل شاخص‌گذاری و سنجش خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای (الزامات، سوابق، برنامه‌های آینده)

در این بُعد نیز به جهت خودنگاشت بودن وصیت‌نامه، انتظار بیان سوابق و شایستگی‌های فردی توسط شهید سعید، توقع به جایی نیست و طبیعتاً محورهای صلاحیت حرفه‌ای توسط سیاست-گذاران طراحی شده و توسط مدیران ارشد، به کارگیری می‌گردد. از این رو گرچه یکی از ابعاد

تربیت مدیران جهادی در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، «صلاحیت حرفه‌ای» است، اما رهگیری آن در متن وصیت‌نامه، میسر نبوده و قابل انتظار هم نیست. به طریق اولی، درج برنامه‌های آینده که از هر مدیری مطالبه می‌شود، قابل تعقیب در متن مورد پژوهش نخواهد بود.

تسلط بر معیارهای اجتماعی (تعاملات داخلی و بین‌المللی)

«شناخت موقعیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی در حوزه‌های داخل و خارج از کشور، شناخت بافت اجتماعی، شناخت ویژگی‌های قومی و جغرافیایی، شناخت فرهنگ اقوام و تأکید بر ویژگی‌های مثبت آنها به عنوان ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل (مردم کرمان، مجاهدان)، شناخت نیازهای اجتماعی (خانواده، فرزندان شهدا)، هوشمندی در طیف‌بندی مخاطبان وصیت‌نامه و مورد خطاب خاص قرار دادن آنها، با لایه‌های درونی، عاطفی و فطری مخاطبان ارتباط برقرار کردن، شناخت باورهای مشترک، مورد توافق و آرمانی مخاطبان (اسلام، انقلاب، ولایت فقیه، شهدا)، استکبارستیزی، دشمن‌شناسی، شناخت مزیت‌های اتحاد و مضرات تفرقه و محورهای قابل اتکا برای ایجاد اتحاد، شناخت نیازمندی‌های انقلاب در سطوح مختلف، شناخت اصول و فروع، شناخت مبانی و آرمان‌های انقلاب اسلامی، شناخت خوی استکبار و نگاه تطبیقی، شناخت جریان‌های سیاسی و مرام‌نامه‌های آنها، شناخت اولویت‌ها، شناخت ویژگی‌های حاکمان (فرمایش حضرت امیر علیه‌السلام)، شناخت مسئولین، شاخص‌ها و آسیب‌ها و ...» از دیگر ابعاد تربیت مدیران جهادی مورد تأکید شهید سلیمانی در متن وصیت‌نامه بوده است که در کلیات با ابعاد و مؤلفه‌های تربیت مدیران جهادی در بیانیه گام دوم انقلاب مطابقت داشته و قبض و بسط یافته است. تفاوت این بُعد با بُعد دانشی، مهارتی بودن تسلط بر معیارهای اجتماعی بوده و شاخص آن مبتنی بر کاربست این معیارها، سنجش می‌گردد.

شاخص‌های افزوده

علاوه بر آنچه در ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها برای تربیت مدیران جهادی، در متن وصیت‌نامه شهید سلیمانی و بیانیه گام دوم انقلاب مطابقت یافت، محورهایی نیز در وصیت‌نامه وجود دارد که به دو دلیل، در بیانیه ذکر نشده است. یکی ماهیت و ادبیات خاص وصیت‌نامه با محتوای رهنامه بیانیه گام دوم انقلاب است و دلیل دیگر، استنکاف امامان بر حق جامعه، از پرداختن به خود و مطالبه محبت و تبعیت مطلق جامعه از خود می‌باشد؛ که این ملاحظه در شهید سلیمانی به عنوان یک مدیر راهبردی و عملیاتی جهادی، به عنوان «سرباز» ولی فقیه، وجود ندارد. از این رو برخی شاخص‌هایی که می‌تواند در تربیت مدیران جهادی تراز در گام دوم مورد ملاحظه قرار بگیرد و بر

شاخص‌های بیانیه افزوده شود، مبتنی بر متن وصیت‌نامه، در پی می‌آید:

«میزان در معرض تربیت حق تعالی قرار دادن خود» (به نحوی که صحنه‌های مختلف، تربیت‌کننده فرد برای موقعیت‌های آتی است)، «ولایت‌مداری به ابراز ارادت قلبی به مقام معظم رهبری دامت برکاته و توصیه اکید و با اولویت به همگان برای اتصال قلبی با ولی فقیه (به عنوان امام مورد تأیید شرع، فقه و امام معصوم ع)، تواضع واقعی (نسبت به گروه‌ها و طیف‌های مختلف)، تلاش برای روشنگری، گفتمان‌سازی و جریان‌سازی (حتی نسبت به مراجع و علماء)، بی‌قراری برای خدمت به انقلاب و آرامش یافتن در آن، انس با تنهایی» از جمله محورهایی است که در ضمن سنجش، قرب و بعد مدیران با تراز مدیر جهادی انقلابی را مشخص می‌گرداند.

نتیجه‌گیری

با تطبیق کدهای اخذ شده از متن وصیت‌نامه شهید سلیمانی با الگوی شاخص‌های تربیت مدیران جهادی مستخرج از بیانیه گام دوم انقلاب، به دست آمد که ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های کلان در هر دو سند، در عناوین زیر مشترک هستند:

أ) ویژگی‌های فردی

۱) دین‌مداری

۱. میزان باورمندی دینی

۲. میزان التزام عملی به آموزه‌های دینی

۲) انقلابی‌گری

۱. میزان باورمندی انقلابی

۲. میزان التزام عملی به انقلابی‌گری

۳) میزان دانش عمومی

۴) میزان تسلط مهارتی بر معیارهای اجتماعی (تعاملات داخلی و بین‌المللی)

این موضوع، برآمدن مکتب حاج قاسم سلیمانی از مکتب امامین انقلاب اسلامی را به اثبات می‌رساند. با این وصف، به دلیل تفاوت ماهیت متن و انتظار از «وصیت‌نامه» و «بیانیه»، مؤلفه «دانش تخصصی» از بُعد «دانش» و بُعد «صلاحیت حرفه‌ای»، علیرغم لحاظ شدن در بیانیه گام دوم انقلاب، در متن وصیت‌نامه یافت نشد؛ و در مقابل، برخی شاخص‌های افزوده، صرفاً در متن وصیت‌نامه، به

دست آمد. کدهای درج شده در ذیل شاخص‌های کلان، به عنوان شاخص‌های جزئی و یا سنجه، امکان ارائه و سنجش تربیت مدیران جهادی در تراز گام دوم انقلاب را فراهم می‌سازد.

منابع فارسی

۱. خامنه‌ای، سیدعلی، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، ۱۳۹۷/۱۱/۲۳.
۲. سلیمانی، قاسم، وصیت‌نامه.
۳. الله‌نیا سماکوش، محمد، «معیارهای شایسته‌گزینی در نظام مردم‌سالاری دینی، با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب»، اولین همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب، دانشگاه جامع امام حسین علیه‌السلام، بهمن ۱۳۹۸.